

**V ENEM
TEDNU SE JE
DOGAJALO
VEČ KOT
V NEKAJ
MESECIH
STR. 2**

**»PRVIN SE JE
LÜSTVO BOLA
VESELILO
EDEN
DRUGOMA«
STR. 6**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 31. marca 2011 ☼ Leto XXI, št. 13

ZA VEČ SLOVENŠČINE PRI POUKU SLOVENŠČINE

Strokovna spopolnjevanja porabskih pedagoških delavcev v aktualnem šolskem letu imajo rdečo nit, ki zveni malo nenavadno: več slovenščine pri pouku slovenščine. Zakaj je nenehno treba poudarjati prav to? Zato, da se v prvi vrsti tisti, ki poučujejo slovensko materinščino, začnejo bolj zavedati, da je za ohranjanje slovenske materinščine (in identitete) nujno potreben pouk jezika in ne le pouk o jeziku. Učenci morajo od prve ure v prvem razredu čutiti, da je slovenščina živ jezik, v katerem lahko izrazijo prav vse, jezik, v katerem učitelj daje navodila, jih hvali, graja, se pogovarja z njimi in o njih samih ter življenju okrog njih. Učenci morajo vedeti, da slovenščina ni le jezik pesmic, ki jim jih velikokrat nihče ne pojasni, ali zgodb, ki so jim tuje. Slovenščina mora v razredih živeti in učitelji nosijo polno odgovornost za to!

O vsem tem torej teče beseda na naših izobraževanjih skozi vse šolsko leto. Da pa ne bi o tem le teoretično razpravljali, smo marčevsko izobraževanje izpeljali kar v razredu. Učiteljica Agica Tonweber, ki poučuje slovenščino v 1. razredu na monoštrski OŠ Aranya Jánoša, je prijazno dovolila, da se zberemo pri njeni uri na t. i. prijateljski hospitaciji. Prišlo

Učiteljica Agica Tonweber med svojimi učenci

je 12 učiteljev, ki poučujejo slovenščino na različnih stopnjah, uri pa je prisostvovala tudi pedagoška vodja šole, Enikő Juhász Vass. Učiteljica Agica je skupaj s svojimi učenci izvedla vzorno uro slovenščine. Prisotnim so želeli predsta-

viti predvsem to, kar so se v skoraj letu dni že naučili, zanimiva in vse pohvale vredna je bila komunikacija med učiteljico in učenci v slovenskem jeziku. Bilo je zelo spontano, naravno, ves čas se je čutilo, da se vsako uro dela tako, da to, čemur

smo prisostvovali, ni bila le predstava za nas, opazovalce. Še enkrat hvala Agici in prvošolčkom, pri katerih se čuti, da se slovenščino učijo z zanimanjem in veseljem. Največ zaslug za to pa ima seveda njihova učiteljica...

V razgovoru po uri so vsi prisotni izrazili zelo pozitivna mnenja, navdušenje in zahvalo učiteljici, da je sprejela ta izziv. Seveda bomo s podobnimi izobraževanji nadaljevali.

Več slovenščine pri pouku slovenščine je torej popolnoma realna možnost, odvisna samo od odgovornih in jezikovno lojalnih učiteljev. Danes, ko se je potrebno boriti za vsakega učenca

posebej, saj to predvsem v majhnih narodnostnih šolah pomeni njihov obstoj, se vodstva šol, še bolj pa učitelji narodnostne materinščine, morajo zavedati, da vsi starši, ki otroke vpišejo k njim, pričakujejo, da se bodo le-ti slovenščino tudi naučili. Na t. i. dnevih odprtih vrat porabskih šol promoviramo slovenščino kot narodnostni jezik, pomemben za manjšinski obstoj, in kot priložnost za otroke. Poskušamo konkurirati učenju nemščine ali angleščine od 1. razreda, kar je zelo težko. Zaenkrat nam uspeva. Goto pa se šole morajo v polni meri zavedati, da pomeni izjemno odgovornost tudi izvajanje programa dvojezičnosti, zaradi katerega šoli na Gornjem Seniku in v Števanovcih sploh obstajata. Da upravičita svoj obstoj, si za svoje vodilo morata postaviti npr. besedno zvezo »dosledna dvojezičnost za vse in povsod«, saj je pridobiti zadostno število učencev v njunem primeru šele začetek, do konca pa dolga, naporna, velikokrat trnova pot... Uspešnost šole pa je vidna samo v rezultatih...

Ker pa je pomlad in vedno več sonca, ga privoščimo tudi porabskemu šolskemu vsakdanjiku in verjemimo v razcvetajočo se slovenščino v njem.

Valerija Perger

V enem tednu se je dogajalo več kot v nekaj mesecih

Po ustanovitvi nove madžarske vlade po parlamentarnih volitvah lani maja je bilo pričakovati, da se bodo spremenile tudi manjšinske strukture in način finansiranja, da bodo odgovorni za manjšinsko politiko delovali v enem od ministrstev in ne več v Uradu predsednika vlade. Sami manjšinci s(m)o potrebovali precej časa, dokler s(m)o se znašli v prenovljeni, a dokaj zapleteni strukturi resorjev, razkrili, kdo naj bi bile osebnosti (ministri, državni sekretarji, podsekretarji), ki bodo krojile našo usodo. Precej časa je tudi poteklo, dokler je prišlo med njimi in manjšinskimi funkcionarji do prvih neposrednih osebnih stikov in srečanj. Če se pa že dogaja, se dogaja pospešeno. Predsedniki državnih samouprav so se v malo več kot enem tednu srečali s predsednikom države

Pálom Schmittom, se pogovarjali o novi ustavi z *Józsefom Szájerjem*, ki vodi narodno usklajevalno telo za pripravo nove ustave, sestali so se z ministrom za pravosodje in javno upravo *Tiborjem Navracscsem*, državnim sekretarjem za verska in narodnostna vprašanja ter stike s civilno družbo *Lászlóm Szászfalvijem*, in tudi z njegovim namestnikom *Csabo Latorczaijem*, ki je kot podsekretar neposredno odgovoren za manjšinska vprašanja.

»Povod za pestro dogajanje je verjetno pomenilo tudi dejstvo, da smo se predsedniki manjšinskih državnih samouprav mislili obrniti na medije,« je povedal Martin Ropoš, predsednik Državne slovenske samouprave. Videli so, da priprava novega ustavnega zakona hitro napreduje, v osnutkih, ki so jih prebrali, so našli precej spornih členov, zato so se v *odprtem pismu* obrnili na madžarski parlament, v katerem so prosili, naj se v novem ustavnem zakonu zapišejo posebne kulturne, jezikovne in samoupravne manjšinske pravice oziroma pravno jamstvo za uveljavitev

le-teh. Po njihovem mnenju ni zadovoljivo le deklarirati pravico manjšin do lastnega poslanca v parlamentu, volilna zakonodaja naj zagotovi realno možnost za pridobitev poslanca. Predstavniki manjšin bodo podprli sprejetje novega manjšinskega zakona le

Predsednik DSS Martin Ropoš s kolegicama Katalin Katona in Anito Kovač

v primeru, če bo le-ta razširil manjšinsko kulturno avtonomijo, ki priznava skupnostne (kolektivne) pravice, pri uveljavitvi katerih imajo posebno vlogo manjšinske samouprave. Manjšinske samouprave so bile ustanovljene z namenom, da bi bile subjekt javnih pravic in bi vzdrževale lastne manjšinske inštitucije. Pravice so zagotavljane, zagotoviti pa je treba tudi finančna sredstva za izvedbo le-teh.

Manjšinski voditelji se sicer strinjajo z diferenciranim finansiranjem lokalnih manjšinskih samouprav na podlagi njihove dejavnosti, ki bi lahko – ob primerni pravni ureditvi – preprečilo ustanavljanje »nepravih« manjšinskih samouprav. So pa z ogorčenjem ugotovili, da so prejele lokalne manjšinske samouprave letos le 40 odstotkov lanske podpore (209 tisoč forintov), kar onemogoča vsebinsko delo. V interesu bolj učinkovitega zastopanja manjšinskih pravic, pišejo predsedniki državnih manjšinskih samouprav, naj bi se pri občinskih volitvah vrnile manjšinam ugodnosti za pridobitev mandata.

Pismo opozarja tudi na to, da manjšine – v interesu mirnega

sožitja med večino in manjšinami – zavračajo vse težnje, ki želijo dejanskega reševanja družbenih in gospodarskih problemov nadomestiti s hujškanjem zoper določene manjšine.

Predsedniki manjšinskih državnih samouprav so – po ana-

logiji 12 točk marčne mladine v letu 1848 Kaj želi madžarski narod – sestavili tudi svojih 12 točk z naslovom Kaj želijo manjšine na Madžarskem? Dokument v strnjeni obliki vsebuje enake vsebine kot odprto pismo, ki je bilo sestavljeno 10. marca.

Oba dokumenta so, kot smo zvedeli od predsednika Ropoša, izročili tudi predsedniku države Pálu Schmittu, ki je predsednike državnih manjšinskih samouprav sprejel na vljudnostnem obisku 11. marca, na katerem so se predstavili oziroma v danih okvirih predstavili tudi svoje manjšinske skupnosti. Gotovo (ali pa tudi ne) je tudi predsednik Schmitt posredoval, da so se dogodki pospešili, oziroma je temu verjetno botrovala tudi tiskovna konferenca varuha manjšinskih pravic, ki je predstavnike tiska seznanil z omenjenimi 12. točkami manjšinskih zahtev. V naslednjem tednu je prišlo do dveh pomembnih srečanj. Predsednike manjšinskih samouprav so 16. marca obvestili, da jih bo 17. marca na usklajevalnem pogovoru sprejel József Szájer, vodja narodnega usklajevalnega telesa za

pripravo nove ustave, ki so ga seznanili s tem, kaj se jim zdi v osnutku novega madžarskega ustavnega zakona sporno ali pomanjkljivo. Predstavili so mu tudi predlagano inačico. V preambuli nove ustave, ki je podnaslovljena kot *Narodnosti in narodne skupnosti, ki živijo na Madžarskem, smatramo kot del madžarskega naroda (madžarske nacije)*. Namesto te oblike predlagajo predsedniki državnih samouprav naslednjo inačico. *Narodnosti in narodne skupnosti, ki živijo na Madžarskem – priznavajoč njihovo identiteto – smatramo kot del madžarskega naroda (sic!). Narodnosti in narodne skupnosti, ki imajo lastni jezik in tradicije so preko stoletij bogatile kulturo naše države in jo bogatijo tudi sedaj.*

Druga sporna točka v preambuli so manjšinski jeziki. V originalnem osnutku je zapisano, da je na Madžarskem uradni jezik madžarščina. V naslednji točki piše: *Madžarska štiti madžarski jezik, spoštuje jezike narodnosti in narodnih skupnosti ter drugih narodov.* Manjšinska inačica je naslednja: *Uradni jezik je madžarščina. Svobodna uporaba materinščin narodnosti in narodnih manjšin se ne sme ovirati. Madžarska štiti madžarski jezik, zagotavlja pogoje za ohranitev jezikov narodnosti in narodnih skupnosti in spoštuje jezike drugih narodov.*

Tudi med rednimi člani ustavnega zakona so manjšinski voditelji predlagali več dopolnitev. Med temi so posebne pravice manjšin (uporaba jezika, ohranjanje kulture, pouk v materinščini, obveščanje v materinščini itd.), ki v osnutku ustave niso bile posebej zapisane.

Pomembna sprememba je tudi naslednja: *Pravica do parlamentarnega poslanca manjšin je zagotovljena v volilnem zakonu z ugodnim mandatom.* V osnovni inačici

je namreč bilo zapisano, da sodelovanje narodnosti in narodnih skupnosti v delu madžarskega parlamenta regulira volilni zakon.

Svoje predloge so predsedniki državnih samouprav do prejšnjega tedna poslali v končni obliki vodji narodnega usklajevalnega telesa za pripravo nove ustave, med pripravo predlogov pa so dobili tudi vabilo ministra Navracscsa, ki je obenem namestnik premiera Orbána.

Srečanje 18. marca je imelo podoben namen kot pri predsedniku države, s tem da so na njem dobili tudi nekatere konkretne in praktične informacije. Med temi je najbolj pomembno, da bodo konec marca objavljeni razpisi sklada Wekerle, ki zdaj združuje vse finance, s katerimi so prej razpolagali razni skladi ali inštitucije (Janvni sklad za narodne in etnične manjšine, Komisija za manjšine parlamenta, sklad kulturnega ministrstva itd.). Predsednik Ropoš je imel na tem srečanju več vprašanj oz. predlogov, ki niso povezani le s slovensko manjšino. Državni organi radi spodbujajo manjšinske organizacije, naj se prijavljajo na razpise evropskih skladov, le-tem pa zmanjkuje denarja za lastna sredstva. Odgovor državnega sekretarja je bil, da se dela na tem, da bi država zagotovila lastni delež in tudi 20 odstotkov projektnih sredstev zaradi naknadnega finansiranja. Enak odgovor je dobil na predlog, da bi morala država zagotoviti 80 odstotkov sredstev za delovanje manjšinskih inštitucij, medijev in le 20 odstotkov naj bi bilo odvisno od razpisov.

Marijana Sukič

Ps. Pred zaključkom redakcije smo prišli do zadnje inačice manjšinskih predlogov. Iz te so zbrisali sporni stavek *Narodnosti in narodne skupnosti, ki živijo na Madžarskem – priznavajoč njihovo identiteto – smatramo kot del madžarskega naroda.*

Vanekovi ekološki večeri

ČLOVEK NI VREČA ZA SMETI

V programu Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije ima pomembno mesto tudi skrb za okolje v najširšem pomenu te besede. Prizadevanjem

že zdavnaj, med znanimi v Prekmurju je bil tudi pokojni dr. Vanek Šiftar, ki je zasajal in zgledno skrbel za nasad drevnin, zdaj *Vrt spominov*

stva okolja v tem, da ostane okolje zdravo, da so zdravi ljudje, kar je tudi pogoj za uspešen trajnostni razvoj. Predavanje je aktualiziral s katastrofo na Japonskem in podčrtal, da zdaj ne bi smelo biti vprašanje, koliko bo zaradi tega dražja energija, marveč kaj storiti za njeno manjšo porabo. Domala vse razprave se sučejo okoli cene, le poredko o tem, kaj je kdo pripravljen storiti, da bo porabil manj elektrike ali naftnih derivatov. Čemu se je pripravljen odpovedati, ko je energije manj? Kako bo s hrano iz morij, oceanov, ki so (lahko) zastrupljeni? Saj človek ni vreča za smeti!

Dileme o tem, ali je potrebno skrbeti za zdravo okolje, seveda ni, čeprav – kot je ponudil Borut Holcman v razpravo teze – je varovanje okolja zadnjega pol stoletja postalo donosen posel za tiste, ki okolje zlorabljajo, in za tiste, ki ga poskušajo varovati. Eni in drugi so zainteresirani za dobiček, navadno pa tisti, ki živijo v določenem okolju, nimajo od tega ničesar.

Pogosto različna pretiravanja bolj škodujejo kot koristijo okolju, predvsem pa tistim, ki jim je resnično mar za prostor, v katerem živimo. Taki primeri v Sloveniji so, denimo, vetrne elektrarne, za katere zainteresirani še niso uspeli najti prostora, kam bi jih postavili. Najdalje s pripravami so bili na Volovji rebri, vendar je projekt dokončno propadel, ker je naravovarstvenikom uspelo dokazati, da se bodo v elise ob vrtenju ubijale ptice, ki v večjem številu živijo v tem delu Slovenije. Ali je temu res tako, je težko reči, nestrokovno pa velja, da so ptice tako pametne živali, da bi se vetrnim elektrarnam, katerih elise se vrtijo sorazmerno počasi, brez težav izognile. Znano tudi je, da imajo vetrne elektrarne v Avstriji, Italiji,

Predsednik uprave Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije Ernest Ebenšpanger, predsednik Zveze ekoloških gibanj Slovenije in vodja Vanekovih ekoloških večerov Karel Lipič in prvi predavatelj dr. Borut Holcman, sicer predstojnik Inštituta za filozofijo, zgodovino in okonografijo prava na Pravni fakulteti v Mariboru

za ohranjanje zdravega okolja so posvečeni *Vanekovi ekološki večeri*, ki jih je na Petanjcih začela pripravljati Zveza ekoloških gibanj Slovenije, ki ji predseduje Karel Lipič, tudi član programskega sveta Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije. Na prvem *Vanekovem ekološkem večeru* (časovno natančneje popoldnevu) je dr. Borut Holcman z mariborske Pravne fakultete imel predavanje *Pravo varstva okolja med utilitarizmom in ekocentrizmom*. Med udeleženci na predavanju je bila tudi dr. Zdenka Čebašek Travnika, varuhinja človekovih pravic.

Skrb za ohranjanje naravne in kulturne dediščine ni od včeraj ali danes, marveč so se s tem področjem ukvarjali

Tik ob Sombotelu, v Vépu, 100 kilometrov iz Murske Sobotice, se veselo vrti turbina vetrne elektrarne in prepričan sem, da ni ubila niti ene ptice

in tovarništva na Petanjcih. Zato v programu tudi *Vanekovi ekološki večeri*, vrstili se bodo vsakih štirinajst dni, in bodo namenjeni obravnavi razmer na različnih področjih varovanja in zaščite okolja. Kmalu bodo razpravljali o Muri in drugih vodotokih.

Dr. Borut Holcman je poudaril, da je bistvo pravnega var-

Potrna: prvi letošnji dogodek v Pavlovi hiši

SLIKAR VENO PILON KOT FOTOGRAF IN SLOVENE V PARIZU

Prvi letošnji dogodek v kulturnem domu štajerskih Slovencev v Pavlovi hiši v Potrni pri avstrijski Radgoni je razstava fotografskih del Vena Piona z naslovom *Slovenec v Parizu*. Veno Pilon (1896-1970) je bolj znan kot slikar in grafik, sicer pa tudi priznan fotograf.

Z razstave fotografskih del Vena Piona Slovenec v Parizu

V obsežnem katalogu, ki spremlja razstavo, je Irena Mislej podrobno predstavila življenje in delo Vena Piona, tudi njegov obsežen fotografski opus. Njegovo delo je posebej zaznamovano z življenjem v Parizu, kjer je ustvarjal kot slikar in fotograf. O fotografskih izkušnjah kot novih oblikah izražanja je povedal, da ni bil posebno vnet za tehniko. »Mučil sem se s teorijo optike bolj kot z njeno uporabo v fotografski praksi, to pa je seveda bilo napačno. Med znanci sem dobival delo, tako da sem reproduciral njihove slike in plastike, naročali pa so mi tudi umetniške portrete, s katerimi sem dosegel marsikatero priznanje.«

Razstava v Pavlovi hiši se osredotoča na fotografa Vena Piona in njegovo pariško obdobje. Od leta 1930 do tik pred smrtjo leta 1970 je Veno Pilon živel z družino v Parizu, kjer se je intenzivno ukvarjal s črno-belo fotografijo, predvsem s portreti umetnikov prijateljskega kroga in slavnih sodobnikov. Najbolj ga je očarala bohema Montparnassa – četrt umetnikov. Pilon je zabeležil duh in življenjsko občutje medvojnega časa, časa, ki je zaradi čedalje močnejšega fašizma in druge svetovne vojne doživel nenaden konec. Od petdesetih let prejšnjega stoletja dalje se je spet osredotočil na slikarstvo.

Nekaj naslovov njegovih, v Pavlovi hiši predstavljenih del: Bohéme in Montparnasse (1930), Montmartre – Paris – Danilo Lokar (znan slovenski pisatelj), Maske, Atelje na ulici Grande Chaumiére (1935) in vrsta fotografij pod skupnim imenom Brez naslova.

eR

na Madžarskem (ena se vrti v Vépu blizu Sombotela, ostale pa severneje proti slovaški meji) in na Hrvaškem. Precej za lase privlečena je tudi skrb za Muro (že vidim, kako so zastrigli z ušesi nekateri pomurski »naravovarstveniki«) in možnost elektrarn na »pomurski« reki. Mimogrede, na Muri v Avstriji je več kot trideset elektrarn, avstrijski naravovarstveniki, ki so dopustili gradnjo elektrarn, zdaj svojo energijo izvažajo v Po-

murje.

Verjetno je modrost v prepletanju možnosti, v sožitju, kako z najmanj bolečimi posegi v prostor omogočiti razvoj, ki ga prinaša čas in brez katerega ni napredka. Pretiravanja proti in vztrajanje za vsako ceno so enako škodljiva in nesmiselna, nas podučijo pogled v dosedanj razvoj. Slišali in videli bomo, kje se bodo v teh dilemah znašli in našli *Vanekovi ekološki večeri*.

Tekst in fotografiji: E. Ružič

OD SLOVENIJE...

Putin obiskal Slovenijo

Ruski premier Vladimir Putin, ki se je mudil na obisku v Sloveniji, je na pogovorih s slovenskim gostiteljem Borutom Pahorjem največ pozornosti posvetil gospodarskim temam. V okviru obiska je bil podpisan tudi sporazum o ustanovitvi skupnega podjetja za odsek plinovoda Južni tok v Sloveniji, ki sta ga podpisala predsednik upravnega odbora Gazproma Aleksej Miller in predsednik uprave Geoplin plinovodi Marjan Eberlinc. Putin, ki je bil tokrat na prvem uradnem obisku v Sloveniji, je po srečanju s Pahorjem zagotovil, da projekt kljub pomislekom Turčije ni ogrožen, je pa možnih več rezervnih variant. Pahor, ki je Rusijo označil za strateško partnerico, se je zavzel, da bosta s Putinom storila vse, da bi še povečala gospodarsko menjavo med državama. Pri tem sta kot pozitivno ocenila, da se je blagovna menjava od lani povečala za skoraj 40 odstotkov na 1,2 milijarde evrov in se vrnila skoraj na raven pred izbruhom gospodarske krize.

Predsednika sta se srečala na Otočcu

Predsednik republike Danilo Türk in hrvaški predsednik Ivo Josipović sta se sešla na delovnem srečanju na Otočcu. Kot je dejal predsednik Türk, sta se s hrvaškim kolegom pogovarjala o položaju v Sloveniji in na Hrvaškem, pozornost in velik poudarek pa sta dala vsem potrebnim aktivnostim za čim uspešnejše vključevanje Hrvaške v EU. Hrvaški predsednik Josipović se je slovenskemu kolegu zahvalil za podporo in razumevanje težav, s katerimi se srečujejo na poti v EU. Kot je še dejal, je glede čimprejšnjega vstopa Hrvaške v EU optimističen. »Hrvaška lahko in mora v Unijo čim prej vstopiti zaradi nje same in seveda tudi celotne Evrope,« je dodal Josipović.

Življenjske zgodbe (10)

Dva sta odišla, dva sta prišla

Žitek vsakšoga človeka je nika ejkstra, kakoli mislimo, ka od naši sausedov vse vejmo, ka so pred nami kak oprejte knjige, če začnejo starejši pripovedjati, je poslušamo z oprejtimi lampami. Emi Sukič je zdaj o svojem žitki pripovedjala Lasuna Marika (Domiter Józsefné) iz Sakalauvec.

»Moj mauž je slejdnji sedem lejt tak betežen grato, ka je več nej mogo dola s poste. Tau so bila moja najžmetnejša lejta v mojem žitki. Tau srečo sam mejla, ka je on miroven betežnik bijo, je nikanej zabrajo. On je vse zo (pojedel),

dejte. Ona je eštje tistoga ipa nej delat ojdla pa je več časa mejla. Ovak je pa cejla držina vküpdžžala pa je vsikši pomag, gda je sila stiskavala. Steri človek tau ne proba, tisti ranč ne zna, kakšno trpljenje je tau tistoma, steri je betežen, pa

Prababica s pravnukinjama

ka sam dja pred njega djala. Vnoči je zatok na pokoji bijo, ka sam dja tō leko malo počivala, zatok ka je den dugi bijo pa je nej samo gnauk trbelo do njega titi. Dja sam že tō nej mlada bila, sam že tō mejla svoja lejta, bliže sam bila do sedemdeset kak tanazaj do šestdesetpet. Najmlajša vnukinja je najbole ljubila dejdeka pa mi je dosta na pomauč bila. Dosta ga je trbelo zdigati pa obračati pa ona je pri mauči bila, ga je zdignila kak malo

držini tō. Petdesettri lejt sva vküp živala, za mlada v srmaštvi, za starejše dni, gda bi nam že leko baukše šlau, te je pa nas gospodni Baug gorazisko. Dapa kak pravijo, vsikši človek mora svoj križ nositi v svojem žitki.

Gda sva mejla 53-oblejtnico hišnoga zakona, je nam držina nika nej ovadila, ka kaj pripravla. Dapa vnukinja je vsigdar samo tau gunčala, ka »mama, zakoj ne daš dejdeki nauvo pidžamo, ka š ga v

takšoj staroj, znücanoj kazala. Gda smo vküpvseli, te so gnauk samo prinesli torto na štauk (skrivali so go v garaži). Te so dejdeka z vozičkom vöpripelali iz iže, pa je najvekša vnukinja, Rita pravla: »Dejdek, pa ti vejš, ka mi gnes svetimo?« On je kumo, ka nej. Pa gda ma je pravla, ka 53

vekša bolečina v deteta grob gledati, kak če dejte stariša pokopa. Dja tau že vejmo, ka je tau istina.

Tau je velka bolečina bila, dapa mauč mi je dalo tadale živeti, ka sam vsigdar na tau mislila, pa mislim zdaj tō, ka sta iz naše držine dva odišla, dva sta pa prišla. Dobila sam

Iža, v steri živijo štiri generacije

lejt sta z mamō oženjeniva, te se je na glas začno djaukati. Te sta eštje moj brat Tibi pa mauž od moje male tetice tō živala, pa vsi, ka smo tam bili, smo djaukali. Tau je bilau januara, na pa te v tistom leti decembra, na sam sveti den, na rojstni den Jezuš, zazranka v sedmōj vōri je dūšo Baugi izraučo. Takši lejpi den si je vōodebrau, tau je velka milost bila. Blajženi božični svetki so za našo držino v žalosti minili, po tistim smo te njegvo mrtvo tejlo na vekivečni pokoj sprevodili.

Za pet mejesecov po njegvoj smrti ma je pa velka žmečava zaojdla, ka sam mlajšoga sina zgibila. Tau je tak na naglo prišlo, ka bi si dja tau nigdar nej brodila, ka se ma zgoditi. Stari lidgé so vsigdar tau pravli, ka je stariša vsigdar

dvej pravnukinji (dédunoka). Tak sta ljubleni, ka je tau nej za povedati. Starejša je zdaj šest mejesecov stara. Če me kakšne težave klačijo, če v njene lejpe črne oči poglednem, vse pozabim. Mlajša je zdaj komik tri tjedne stara, je eštje trno mala, dapa lepau rasté. Vej z božjo pomaučjo gora zraste, samo aj zdrave baudeta. Nejmam več nikšo velko želenje, edno par lejt bi eštje rada živala, ka bi se ta mala deca gorstepla, ka bi se z njauv leko veselila. Ka že starejšoma človeka drugo trbej? Naj me mlajši poštvlejo, pa če me kaj zaodi, naj me opravljajo, tak kak sam dja nji opravljala. Vej pa mojo cejlo življenje je samo iz tauga stalo, ka sam drugim služila.«

(Konec)

Ne pozabite pogledniti!

Vpogled - magazin Porabja

Bepillantó -

A Rába-vidék magazinja

Na ogled je vsakši torek ob

18.30 vōri na Gotthárd TV

Ponovitvi: ob petkaj ob 20. vōri,

ob nedelaj v 13.30 vōri

Razstava v pokrajinski in študijski knjižnici

KJE JE PREKMURJE?

Zelo verjetno bi večina na drugem obrobju Slovenije na vprašanje Kje je Prekmurje? povedala še kar natančen odgovor. Ali pa tudi ne. Ta dilema se je zastavila direktorju soboške Pokrajinske in študijske knjižnice Jožetu Vogrincu ob pisanju uvodnih misli v katalog za razstavi Zgodovinske monografije o Prekmurju in

Prva razstava z naslovom Zgodovinske monografije o Prekmurju in Porabju postavlja na ogled nekaj nad petdeset eksponatov knjig, ki govorijo o zgodovini Slovencev, živčih dolga stoletja pod madžarsko nadoblastjo pod Ogrsko in o času po priključitvi večjega dela Murinega levega brega k

Akademski slikar Franc Mesarič: Rojstna hiša Števana Kuzmiča v Strukovcih in Stari mlin na Gornjem Seniku (Čabaijev mlin, ki zdaj žalostno sameva in propada.) – 1995

Porabju in Najvrednejši eksponati likovne zbirke. Gre za razstavo, ki je bila proti koncu lanskega leta v Slovenskem domu v Monoštru, zdaj pa je v prostorih Pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti. Za iztočnico si je Jože Vugrinec postavil sestavek iz Kleklovih novin (20. maj 1923), ki se začne z vprašanjem: »Kaj je to Slovenska krajina?« Avtor meni, da še danes marsikdo na Slovenskem ne ve, kje pravzaprav sta pokrajini Prekmurje in Porabje.

Za prepoznavnost Prekmurja in Porabja, za vedenje o njuni preteklosti in sedanjosti si prizadeva tudi Pokrajinska in študijska knjižnica. Tudi z razstavami, kakršni sta bili oziroma sta najprej v Monoštru in zdaj v Murski Soboti. Toda tovrstna prizadevanja gredo marsikdaj »mimo« Slovenije, kajti osrednji elektronski in tiskani mediji jim posvečajo zelo malo pozornosti, če sploh kaj. Ali kakor zapiše Jože Vugrinec: »Da so bili naši predniki ustvarjalni, podjetni, samozavestni priča naša zgodovina. Da smo ustvarjalni, manj pa podjetni in samozavestni njihovi nasledniki, pričata razstavi Pokrajinske in študijske knjižnice iz Murske Sobotice.«

Jugoslaviji, torej o času med dvema velikima vojnama, ter seveda o tistem po koncu druge svetovne vojne. Avtor razstave Andrej Pavlič tudi ugotavlja: »Z zgodovino Prekmurja se pretežno ukvarjajo zgodovinarji, ki v njem prebivajo ali iz njega izhajajo. Madžarski zgodovinarji se s Prekmurjem praviloma posebej ne ukvarjajo, ampak ga obravnavajo v okviru raziskovanj Železne in Zalske županije. Omenjeni prostor bi si gotovo zaslužil več pozornosti tudi zaradi večnacionalnega in večverskega značaja, česar slovenski prostor na desnem bregu reke Mure na pozna.«

Druga razstava postavlja na ogled izbor umetniških stvaritev iz likovne zbirke Pokrajinske in študijske knjižnice. Umetnostni zgodovinar Franc Obal je izbral dvaindvajset slik in eno umetniško fotografijo. Čeprav je knjižnična likovna zbirka z nekaj manj kot petdesetimi deli sorazmerno majhna, so dela, ki so razstavljena, umetniško vredna, vsako po svoje se preko avtorja odziva na pokrajino, ki jo prikazuje, in na čas, na umetniško obdobje, v katerem je nastalo.

eR

Pismo iz Sobotice

Sprtolejt

Liblene moje, dragi moji, če dobro brodim, skur nega sprtolejt, ka bi nej od nje piso. Že lejta pa lejta pišem ta svoja pisma iz Sobotice pa ne vejim, če sam na eno ali dve sprtolejt pozabo, ka bi nej od nje piso. Nigdar sam se nej spitavo, zakoj je tak gé. Na, na tau sprtolejt pa sam se dun pito, zakoga volo me tak mantra, ka vsigdar od sprtolejt pišem? Leko, ka zatoga volo, ka se na sprtolejt clovek vsigdar leko zalubi. Leko, ka zatoga volo, ka se žitek v zemlej na nauvo začne. Lako pa zatoga volo tö, ka nej trbej več telko küriti, ka de nam toplo. Kak povejdano: sprtolejt! Brodim, ka nej zima, nej gesen pa nej leto nemajo telko nout spisani kak sprtolejt. Od nje se popejva po cejlj Evropi pa eške na kakši drugi mestaj tö. Una je gé lejpa, je gé mlada, je gé cejla v raužaj, je gé svekla, je gé topla, je gé vsefele, ka je leko. Nej čüda, ka se je sprtolejt najšla v politiki tö. V šauli so nas včili, ka se je za časa monarhije zgodila sprtolejt narodov. Po tejm je ta sprtolejt več nej staupila vö iz politike. Na steromkoli tali té naše Zemlé se je kaj iz staroga na nouvo obrnol, se je že čülo, kak se tam pa tam godi sprtolejt. Depa meni se tau najbole ne vidi. Ge politiko pa sprtolejt neškem vküper mejšati. Ge mam sprtolejt rad takšo, kakšna je.

Istina pa je, ka se ne morem ogniti tomi, ka se na sprtolejt godi z mojo taščo Regino, trno čedno žensko. Ja, njene vsem poznane grede so na sprtolejt najbole naprej valaun. Na sprtolejt so samo njene grede na taum svejti pa nika drugo nej. Pa ge sam tö na taum svejti trno naprej valaun, ka ranč ge moram te grede kopati, je vred gemati pa tak ta naprej pa tak ta nazaj. Pa kakoli je kopam, kakoli je grablam, kakoli je ravnam, kakoli je delam, nigdar je nej dobro, kak napravim. Depa ge se ne čemerim zavolo toga. Nej, sploj nej! Ge sam k tomi že včeni. Brezi toga bi sprtolejt bila vcejlak ovakša. Sploj bi mi nej bila tak lejpa pa tak mila, kak mi je s tejm delom moje tašče Regina, trno čedne ženske. Če bi nej tak bilau, bi mi vsikšo sprtolejt nika trno falilo. Na, na konci so grede vsigdar vred vzete, pa na nji vsikšo leto dosta dobroga pauva zraste, depa tau nej zavolo mojoga dela. Nej, sploj nej! Te njene grede zavolo toga takši lejpi pauv dajo, ka je una komando držala, kak je trbej vred vzeti. Če bi una tau nej tak delala, bi ge nej vedo, kak aj delam pa bi zavolo toga nikak nej dobro bilau. Ja, takša je ta moja sprtolejt pa jo za nikšno ovakšo ne menim.

Zdaj mo pomalek mogo skončati, ka me že zové moja tašča Regino, trno čedna ženska. Mujs moram eške tam na kraji gračenka skopati eške edno gredo. Nut de sadila nika vcejlak nauvoga, ka je eto na teveni vidla. Pa vam leko že naprej vöovadim, kak de vse vküper vövidlo. Če de tisto lepau pa zdravo raslo, de tau zavolo njenoga »velkoga« dela. Če tisto vcejlak nauvo nikam ne zraste, če sploj na nikoj pride, de pa ovak. Potejm sam ge kriv gé, ka sam nej tak dobro napravo, kak mi je tanačivala. Takša je ta moja sprtolejt.

Leko, ka je vaša kaj ovakša?

Miki

www.porabje.hu

... DO MADŽARSKE

Madžarska se ne bo pridružila Paktu

11. marca so predsedniki vlad in premierji evroobmočja potrdili Pakt za evro, ki zagotavlja temeljitejšo usklajevanje gospodarskih politik za konkurenčnost in konvergenco. Pakt je bil Evropskemu svetu predstavljen na zasedanju 24. in 25. marca 2011, ko so se lahko države članice, ki niso v evroobmočju, izrekle, ali želi sodelovati pri njem.

Madžarski premier Viktor Orbán je izjavil, da se Madžarska zaenkrat ne želi pridružiti Paktu, kajti noče se odpovedati neodvisni davčni politiki države, katere gospodarska politika se želi osredotočiti na konkurenčnost le-te. Obenem pa je izpostavil, da nekatere druge prioritete pakta (izboljšanje vzdržnosti javnih financ, spodbujanje zaposlovanja itd.) sovpadajo s cilji strukturnih reform na Madžarskem.

Stresni test tudi v madžarski nuklearni Paks

Evropska unija po uničujočem potresu na Japonskem zaradi razsežnosti jedrske katastrofe predlaga stresni test za vse nuklearne elektrarne v Evropi. Pravico do varnosti je treba zagotoviti Evropi in svetu, in čeprav v nuklearni Paks ni nobene nevarnosti, se bo le-ta podvrgla procesu stresnega testa, je povedal v sami nuklearni ministru za nacionalni razvoj Tamás Fellegi. Dodal je, da Madžarska ne vidi razloga, da bi spremenila svoje stališče o jedrski energiji. V energetskem razvoju države v naslednjih desetletjih bo imela le-ta pomembno mesto. Nuklearna Paks namreč proizvaja 40 odstotkov električne energije na Madžarskem in le nekaj manj pri potrošnji države.

»Prvin se je lüstvo bola veselilo eden drugoma«

Marija Konkolič Mešič, Mlejnarna Marika, v Varaši živejo, dapa kak oni pravi-jo, najlepša lejta so v Andovci preživeli, gda so ešče mladi bili. Te je ešče cejlak drugi svejt bijo, zato ka te se je lüstvo ešče veselilo, če je stoj povesi prišo ali gda so vküpprišli pa so plesali pri Mlejnarni. Istino, ka zdaj v Varaši živejo, dapa oni itak vsigdar vse znajo, ka se v Andovci godi. Zato ka če se z Andovčani srečajo, če prva rejč nej, druga že gvüšno je tau: Ka je nau-voga v Andovci.

• *Marika, kel-ko lejt živeta vi že v Varaši?*

»Zdaj je 41.

leto, ka sem v Varaš prišla, dapa svojo rojstno ves, gde si gorraso, svoj materni jezik nikdar ne moreš pozabi-ti, najlepša lejta so tak tau bila. Te je ešče dobro bilau, zato ka te je ešče bila mladi-na, nej kak zdaj. Moj oča pa brat sta znala na fudi igrati, mladina je pri nas vküpprišla, pa te smo tam plesali pa popejvali, sploj pa vleti, gda je leipo vrejmen bilau.«

• *Samo zavolo plesa je ta-odla mladina?*

»K sausedi so mlejko nosili, zato ka je tam bila zbiral-nica. Gda so mlejko vövlajali, te so prazne kante pri nas doladjali pa smo te potistim začnili plesati pa popejvati. Tistoga reda je ešče nej bila televizija pa nika drügo za mladino, zato smo se te doma pri nas tak družili.«

• *Na eden taši ples je kel-ko vas vküpprišlo?*

»Dvajsti, tresti gvüšno, zato ka te nas je ešče dosta mla-di bilau v Andovci. Vküpp

smo odli mi tašoga reda tü, gda smo kukarco ali gošči-ce lüпали, gda smo z delom zgotauvili, te smo pili, po-pejvali pa plesali.«

• *Ka je v tejm leipo bi-lau?*

»Tau, ka te je lüstvo vküp-držalo, gučalo pa pripovej-

Marija Konkolič Mešič

dalo eden z drugim, zdaj že vsakši bola samo tau gleda, ka je v televiziji. Lüstvo bola zanima edna serija kak pa saused ali ka bi se poguča-vo s kom. Lüstvo pomalek pozabi eden z drugim gučati, mladi pa samo pred računalnikom sedijo. Prvin smo bola pomagali tü eden drugoma. Če je kakšni ob-lak üšo pa smo vidli, ka sau-sed ali stoj iz vesi več sena ma, te smo ma šli pomagat. Te je lüstvo vküp delalo pa se je vküp veselilo tü. Zdaj vsakši samo sebe gleda, kak če bi drugoga ranč nej vido. Prvin je bola srmastvo bilau pa itak je lüstvo bola veselo živelo, zdaj že drügo ne gledajo, samo pejneze, pa pejneze. Gde samo pej-neze gledajo, tam pravoga veseldja nega, dja tak mis-lim pa brodim.«

• *Kak dušo ste vi v Andov-ci živeli, ka telko lejpi spo-minov mate?*

»Če tak gledamo, nej dosta,

zato ka devetnajset lejt sta-ra sem bila, gda sem kraj z daumi odišla, pa itak tak dosta vse lejpoga sem mej-la. Tau ranč ne vejn, zaka je tau tak, zato ka tistoga reda je bilau tašo tü, ka je nej bilau tak dobro. Vejn zato, ka človek, če kaj sla-boga ma v življenji, tisto po-zabi, pa bola samo na leipo se spomni.«

• *Gda ste bili oslejdnejm v Andovci?*

»Oslejdnejm se vejn lani no-vembra bila. Človek vsigdar tak dé ta, kak če bi vse tak bilau, kak gda sem od tistec vkraj prišla, samo tau, kak vejmo, nej tak. Vse je nutza-raškeno, ka se pomalek več rami nedo vidli. Prvin, gda smo krave pasli po brgaj, smo eden drugoga vidli pa poslušali, gda smo popejva-li, ka je sploj veselo bilau.«

• *Gde so se oča tak dobro navčili na fudaj špilati?*

»On je na Vogrskom inaš (vajenec) bijo, gde je gazda znau na fudaj špilati, pa te tak se je on tö navčo, dapa on je kote (not) nej pozno. Če kakšno nauto se je sto navčiti, te je mena pravo, aj go dvakrat, trikrat tazo-spejvam, potistim go je že on tazošpilo. V Andovci je samo on sam bijo, šteri je znau na fudaj špilati, istino drugi muzikantov je tü nej bilau. Zato pa, če je fašenek bijo ali kakšna veselica, te je vsigdar on odo špilat.«

• *Gda v Andovce pridete, poglednate svojo rojstno ižo?*

»Od tistoga mau sem tam nej odla, ka smo go oda-li, zato ka ne morem ta. Kamakoli poglednam, iz vsakšoga kauta niši spo-mini naprej pridejo. Zato je pa baukše, če ranč ne odim tam. Samo telko sem vidla od rama, ka se s pauti vidi, skrajaj sem nej üšla.«

• *Zaka ste nej bola v Andovci ostali, če se je vam tü tak fejst vidlo?*

»Tistoga reda je lüstvo zato šlau nutra v Varaš, ka si doma, po vasaj nej mogo živeti. Nika si nej mogo obraniti od divjačine, nej si

čamo, dapa tak ka bi eden k drugomi šli, tak nej.«

• *Kak pa te znate tak dob-ro vse, ka se v Andovci godi?*

Mlejnarna Marika z materdjov pa očov, babov pa dejdekom pa z bratom

mogo nikanej pripauvati, pa za volo tauga si je vsakši v Varaši isko službo. Če bi tau nej tak bilau, te bi zdaj v Andovci trikrat telko lüstva bilau.«

• *Andovčani, ka v Varaši živete, šegau mate kaj vküpodti?*

»Nika ne odimo vküp, če se kaj v bauti ali pri meši sre-

»Mam edno padaškinjo v Andovci, štero vsigdar pozovem po telefoni pa te go malo spitavam, ka je kaj nauvoga, ka se je zgaudio, tak pridem te do informacij. Moram kaj spitavati, ovak bi nej znala, ka se v mojoj vesi godi.«

Karči Holec

Zveza Slovencev na Madžarskem | Novice | Programi, prireditve

Zveza Slovencev na Madžarskem
Magyarországi Szlovének Szövetsége

zveza.hu

Gardonyijeva 1
9970 Monošter/Szentgotthárd
Telefon: 00 36 94 380 208
00 36 94 552 596
E-pošta: info@zveza.hu

Lipa
HOTEL-RESTAVRACIJA
Monošter - Szentgotthárd
Gárdonyi u. 1.
Tel.: (+36)94/383-060
E-mail: info@lipahotel.hu
www.lipahotel.hu

OTROŠKI

POSTRAŠENO STRAŠILO

Tam srejdi ene njive stogi strašilo. Depa tau je nej gé takšo strašno strašilo. Sploj nej. Tau je gé postrašeno strašilo. Tau pa zatoga volo, ka tau strašilo sploj ne vej ftiče postrašivati. Tau strašilo je gé takšo strašilo, ka stra ma pred ftičami. Ja, tau je gé velka nevola. Tau je gé najvejša nevola! Vej pa strašilo mora ftiče postrašivati! Nej pa ka sam stra ma pred njimi!

VSE VEČ FTIČOV

Nauvi saused postrašenoga strašila je rejsan nej biu za gučati pa pripovedjati. Bole kak je postrašeno strašilo škelo z njim gučati, bole je nej škeu gučati. Depa tau zatoga volo tō, ka obadva mata vcejlak ovakše šege. Postrašeno strašilo je spalo vodné. Ja, spalo je vodné, ka je nej vidlo pa čulo ftiče, ka so lejtal kauli njega. Zatoga volo je nej spalo vnoči, gda spijo ftiči. Na, tisto strašno strašilo s sausedove njive pa dela ranč ovak. Vodné postrašiva ftiče, vnoči pa spi. Mora spati, ka si spočine. Mora spati, ka vodné leko postrašiva ftiče. Mora spati, če šké strašno biti. Pa če nekaj vnoči spi, se ne more zgučavati. Tau našo postrašeno strašilo pa tau ne razmej najbolje.

»Spiš?« je pitalo edno takšo toplo nauč. »Ej, rejsan spiš?« je spitalo tadale.

Spitalo je pa li spitalo, strašno strašilo pa je rejsan spalo. Depa če nekaj cejli čas

nika guči, več ne moreš spati.

»Spiš?« je že trestitrikat pitalo postrašeno strašilo trno na glas.

»Kak aj spim, če cejli čas lobočeš? Na méri me njaj, ka škem spati!« se njemi je nazaj zdrlo strašno strašilo.

»Ne boj čemerem, depa samo sam pito, če spiš, ka mo vedo, ka te nemo bidu,« njemi je tumačilo postrašeno. »Če bi vedo, ka spiš, te nikak ne bi škeu gor zbiditi. Dobro, zdaj vej, ka spiš pa te na méri njam,« je li pa li lobotalo postrašeno strašilo.

Depa dun je enjalo gučati. Je enjalo gučati, dokeč je nej znauva začnola.

»Vej pa kak sam ge nauri gé! Vcejlak sam ti pozabo prajti, ka sam trno veseli, ka sauseda mam. Depa nemo ti tau zdaj gučo, ka te neškem zbiditi. Samo škém, ka vejš, kak sam veseli. Depa tau ti potejm vöovadim, gda se zbidiš. Rejsan te neškem gorzbiditi,« njemi je

tumačo na dugo pa na surko, dokeč se je strašno strašilo nej znauva zbidilo.

»Zdaj pa tak! Če ne boš enjo, boš obžalüvo. Včasi kak sunce gor stane, ftiče tak postrašim, ka iz cejle krajine k tebi vküper priletijo. Pa boš potejm vido, kak de se ti srcé traušilo. Zatoga volo me na méri njaj, če neškeš, ka se tau zgodi,« ga je doj stavilo strašno strašilo.

Zdaj se je postrašeno strašilo dun dola stavilo. Dola se je stavilo pa je že bilau postrašeno. Ftiči so eške spali, depa un je že biu postrašeni. Pa je takši ostano vse do zranka, gda se je začnola po krajini razlejvati svekli na. Pa se je tak postrašo od strašnoga strašila, ka je nej pa nej mogo spati. Un bi pa tak rad spau, samo ka ne bi vido pa poslušo premnogo ftičov kauli sebe.

Miki Roš

PUST, VESELI PUST

10. marca popoldne ob pol dveh smo na števanovski dvojezični šoli organizirali pustni popoldan.

Začeli smo z veselimi in smešnimi igrami. Učence smo razdelili v štiri skupine. Skupine so dobile imena iz matematike, kot recimo trikotnik, krog itd.

MLAŠEČI

S k u -

pine so opravljale različne naloge: nekdo iz skupine se je moral obleči v klovna, pecivo so morali jesti z vilicami, z žlico so morali papirnato žogo spraviti do odra, hodili so po močvirju, svinčnik so morali dati v steklenico, na pladnju so nosili kozarce kot natakariji in medtem so na glavi imeli knjigo. Tudi bodoče prvošolce so pripeljali starši in so skupaj tekmovali

z našimi učenci.

Ob treh se je začel pustni program. Najprej so se predstavili najmanjši, malčki iz vrtca, vsi so se oblekli v maskare: bili so klobasa, čebelica, princeska, metulj, speaderman, nindža, kraljica. Slovenske in madžarske pesmi so recitali in peli, na koncu pa so zaplesali dva plesa na slovensko glasbo.

Potem so stopili na oder šolarji v različnih maskah, njih

je žirija strogo ocenjevala. Zelo lepe maske so imeli: čebela, zajček, čokolada, pevka, špinača, morski ropar itd. Šolarji so predstavili lep program, peli so vesele pustne pesmi, recitali so, zaplesali so moderne plese in odigrali skeče. S tem programom so razveselili gledalce.

Naše učiteljice so oblekle nogometne drese in so pred-

stavile, kako trenirajo nogometaši pred tekmo. Izvedle so tudi kratek ples.

Na koncu smo bili že vsi žejni in lačni, zato smo z veseljem pojedli zelo dobra peciva, ki so jih spekle mamice in babice.

Agica Holec
ravnateljica

KAUT

RTVSLO **PETEK, 01.04.2011, I. SPORED TVS**
6.15 KULTURA, 6.20 ODMEVI, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 10.10 BISERGORA, BIBA TONE BI BIL RAD HITREJŠI, LUTK. NAN., 10.25 MARTINA IN PTIČJE STRAŠILO, 10.35 ROCK NA LAPONSKEM, DOK. FILM, 10.50 ENAJSTA ŠOLA, 11.25 TO BO MOJ POKLIC: ZLATAR, 12.20 UGRIZNIMO ZNANOST: PESTICIDI V HRANI, 12.40 MINUTE ZA JEZIK, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 TURBULENCA: LAŽ, 14.20 SLOVENCI V ITALIJI, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI – HIDAK, 15.40 KAJ GOVORIŠ? – SO VAKERES?, 15.55 LARINA ZVEZDICA: ZVEZDICA, RIS., 16.05 IZ POPOTNE TORBE: IZDELAJMO GLASBO, 16.25 PASJA PATRULJA: IZGINULA TERIERJA, NIZOŽ. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.25 POSEBNA PONUDBA, 18.00 BABILON.TV, 18.25 RISANKA, 18.30 DANICA IN PRIJATELJI, RIS., 18.35 PRI SLONOVIH, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.50 EKOUTRINKI, 20.00 MOJI, TVOJI, NAJINI, DRUŽ. NAN., 20.30 NA ZDRAVJE!, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.05 POLNOČNI KLUB, 0.15 BABILON.TV, 0.35 DNEVNIK, 1.10 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.35 INFOKANAL

PETEK, 01.04.2011, II. SPORED TVS
7.00 INFOKANAL, 10.00 DOBRO JUTRO, 13.00 GLASNIK, 13.40 EVROPSKI MAGAZIN, 14.15 ČRNO BELI ČASI, 14.35 Z GLAVO NA ZABAVO: ANSAMBEL ANKARAN, 15.05 UNIVERZA, 15.30 GLASBENE ŠALE IN LAZI, SIMFONIKI RTV SLOVENIJA, 16.30 CIRCOM REGIONAL, 16.55 MINUTE ZA ..., 17.25 MOSTOVI – HIDAK, 18.00 MED VALOVI, 18.25 OPUS, 18.55 V 80 VRTOVIH OKOLI SVETA: SREDOZEMLJE, DOK. SER., 20.00 GLASBOROLA, 20.50 PRAVA IDEJA!, POSLOVNA ODDAJA, 21.15 OGLAŠEVALCI, AM. NAD., 22.00 POTI Z VZHODA: VERSKI SPORI V ČASU SPREMEMB (INDIJA), DOK. SER., 22.50 SREČNEŽ SLEVIN, AM. FILM, 0.40 ZABAVNI INFOKANAL

SOBOTA, 02.04.2011, I. SPORED TVS
6.05 KULTURA, 6.15 ODMEVI, 7.00 IZ POPOTNE TORBE: IZDELAJMO GLASBILO, 7.20 KRIŽ KRAŽ, 9.15 KINO KEKEC: TRNULJČICA, NEMŠ. FILM, 10.40 POLNOČNI KLUB, 11.55 TEDNIK, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 GLASBENI SPOMINI Z BORISOM KOPITARJEM, 14.15 FROM TIME TO TIME, ANG. FILM, 16.00 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 16.15 NAGRADNA IGRA, 16.20 ZDRAVJE, USODA, NASVET, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 NAGRADNO ŽREBANJE, 17.20 NA VRTU, 17.45 (NE)JUREŠNIČENO, 17.55 Z DAMIJANOM, 18.20 (NE)JUREŠNIČENO, 18.25 OZARE, 18.35 KUZIDOL, RIS., 18.40 FIFI IN CVETLIČNIKI, RIS., 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, 20.00 SPET DOMA, 21.40 NA VRTIČKU: ŠTAJERKE, DOK. SER., 22.15 POROČILA, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.55 SINOVI ANARHIJE, AM. NAD., 23.40 ALPE-DONAVA-JADRAN, 0.10 DNEVNIK, 0.30 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 0.55 INFOKANAL

SOBOTA, 02.04.2011, II. SPORED TVS
8.35 SKOZI ČAS, 9.00 POGLEDI SLOVENIJE, 10.25 POSEBNA PONUDBA, 10.55 CIRCOM REGIONAL, 11.25 MINUTE ZA ..., 11.55 POTI Z VZHODA: VERSKI SPORI V ČASU SPREMEMB (INDIJA), DOK. SER., 12.45 TARČA, 16.20 ROKOMETNI MAGAZIN LIGE PRVAKOV, 16.55 LAŠKO: KOŠARKA (M), TEKMA LIGE TELEMACH, ZLATOROG - KRKA, 20.00 NOGOMET, TEKMA PRVE LIGE: KOPER - MARIBOR, 22.15 SPOMINSKI DROBCI, KAN - GRŠ. FILM, 23.55 USODNA NESREČA, AM. NAD., 0.40 BRANE RONČEL IZZA ODRA, 2.15 ZABAVNI INFOKANAL

NEDELJA, 03.04.2011, I. SPORED TVS
7.00 KLJUKEC S STREHE, RIS., 9.25 PUSTOLOVŠČINE, MLAD. SER., 9.55 NEDELJSKA MAŠA, PRENOS IZ ŽUPNIJE ŠENTRUPERT PRI MOKRONOGU, 11.00 IZVIR(N)I, 11.25 OZARE, 11.30 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 NA ZDRAVJE!, 14.30 SLOVENSKI MAGAZIN, 15.00 NLP S TJAŠO ŽELEZNIK, 15.05 NA NAŠI ZEMLJI, 15.10 PROFIL TEDNA, 15.35 VEČNO Z LORELLO FLEGO, 15.40 ŠPORTNE NOVICE, 15.50 ŠPORTNA RETROVIZIJA, 15.55 ŠPORTNI GOST, 16.05 NEDELJSKO OKO, 16.15 MEGA FACE, 16.25 SVETOVNO S KARMEN ŠVEGL, 16.35 NAGLAS!, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 NLP S TJAŠO ŽELEZNIK, 18.10 PRVI IN DRUGI, 18.35 ZAKAJ ZATO!, RIS., 18.40 ČARLI IN LOLA, RIS., 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 20.00 ŽIVLJENJE V ROŽNATEM, FR. FILM, 22.15 INTERVJU, 23.10 POROČILA, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.50 V KOLESJU PRAVICE, ANG. SER., 1.35 DNEVNIK, 2.00 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.30 INFOKANAL

NEDELJA, 03.04.2011, II. SPORED TVS
8.15 SKOZI ČAS, 8.40 GLOBUS, 9.15 AH, TE ORGLICE!, 12. MEDNARODNI FESTIVAL USTNIH HARMONIK, 10.00 GOSPODIČNA MARPLE, ANG. FILM, 11.35 POD KLOBUKOM, 12.15 PESEM KAMNA, 12.45 TURBULENCA: LAŽ, 15.00 PLESNI ORKESTER, AM. FILM, 16.55 ZAGORJE: ZAKLJUČNI TURNIR SLOVENSKEGA ROKOMETNEGA POKALA (Ž), 19.50 ŽREBANJE LOTA, 20.15 ZGODBE IZ MEKONGA, DOK. ODD., 21.20 ŽREBANJE SUPER LOTA, 21.30 STEBRI ZEMLJE, NEMŠ.-KAN. NAD., 22.30 NA UTRIP SRCA: ŠOSTAKOVIČ OD BLIZU, NEMŠ. FILM, 23.30 NUJNI PRIMERI, AVST. NAD., 0.15 ZABAVNI INFOKANAL

PONEDELJEK, 04.04.2011, I. SPORED TVS
6.25 UTRIP, 6.40 ZRCALO TEDNA, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 10.10 PRIHAJA NODI, RIS., 10.20 FIFI IN CVETLIČNIK, RIS., 10.30 RISANKA, 10.40 POTPLATOPIŠ, 11.00 ŠOLA EINSTEIN, NEMŠ. NAN., 11.25 IZGANJALCI VESOLJCEV: PAZITE SE ŽAB, RIS., 11.55 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.20 POGLEDI SLOVENIJE, 15.00 POROČILA, 15.10 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.45 KLJUKEC S STREHE, RIS., 16.10 O RIBIČU IN NJEGOVI ŽENI, OTR. ODD., 16.20 RIBIČ PEPE: S ŠTEVILKO ENA PRVIČ PO SOČI, OTR. NAD., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 VELIKI NARAVNI DOGODKI, ANG. SER., 18.30 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 18.40 KLOVN KIRI, RIS., 18.45 RISANKA, 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 20.00 TEDNIK, 21.00 STUDIO CITY, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.05 GLOBUS, 23.35 GLASBENI VEČER, 23.35 HAMELINSKI PISANI PISKAČ, IRENA GRAFENAUER, ORKESTER

SLOVENSKE FILHARMONIJE IN MARKO LETONJA, 0.15 SAMOSPEVI Z MLADIMI VIRTUOZI, 0.50 DNEVNIK, 1.25 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.55 INFOKANAL
PONEDELJEK, 04.04.2011, II. SPORED TVS
6.30 INFOKANAL, 10.00 DOBRO JUTRO, 12.30 SOBOTNO POPOLDNE, 15.00 OPUS, 15.25 SLOVENCI V ITALIJI, 15.55 KAJ GOVORIŠ? – SO VAKERES?, 16.10 POSEBNA PONUDBA, 16.35 TO BO MOJ POKLIC: AVTOKAROSERIST, 17.00 ODKAR SI ODŠLA, ANG. NAD., 17.25 SLOVENSKI MAGAZIN, 17.55 PRVI IN DRUGI, 18.30 FIRMA.TV, 19.00 Z GLAVO NA ZABAVO: BILLYSI, 19.30 UNIVERZA, 20.00 ARITMIJA, 21.00 APOKALIPSA: PRETRES, DOK. SER., 22.00 KNJIGA MENE BRIGA, 22.25 BLEŠČICA, 22.55 ŽIVLJENJE UMETNIKA, FR. FILM, 0.40 AMERIŠKI DŽIHADIST, DOK. ODD., 1.35 ZABAVNI INFOKANAL

TOREK, 05.04.2011, I. SPORED TVS
6.15 KULTURA, 6.20 ODMEVI, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 10.10 ZLATI PRAH: O DVANAJSTIH MESECIH, 10.20 S. MAKAROVIČ: PEKARNA MIŠ MAŠ, OTR. ODD., 10.40 J.W. GRIMM: O RIBIČU IN NJEGOVI ŽENI, OTR. ODD., 10.55 RISANKA, 11.10 RIBIČ PEPE: VEČNI RIM, 11.25 HISA EKSPERIMENTOV, 11.55 INTERVJU, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.20 GLOBUS, 14.00 BABILON.TV: SVOBODA, 14.20 OBZORJA DUHA, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI – HIDAK, 15.45 PAJKOLINA IN PRIJATELJI S PRISOJ, RIS., 16.10 ZLATKO ZAKLADKO: ČAJ MED GORICAMI, 16.25 NA KRILIH PUSTOLOVŠČINE, DOK. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 NA VRTIČKU: ŠTAJERKE, DOK. SER., 18.00 UGRIZNIMO ZNANOST, 18.20 MINUTE ZA JEZIK, 18.30 ŽREBANJE ASTRA, 18.35 TONI IN BONI, RIS., 18.40 BACEK JON, RIS., 18.45 POKUKAJMO NA ZEMLJO, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 20.00 SODOBNA DRUŽINA, AM. NAD., 20.30 OSMI DAN, 21.00 KLANEC DO DOMA, DOK. FILM, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 PRAVA IDEJA!, 23.25 APOKALIPSA: PRETRES, DOK. SER., 0.15 OSMI DAN, 0.40 NA VRTIČKU: ŠTAJERKE, DOK. SER., 1.15 DNEVNIK, 1.50 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.15 INFOKANAL

TOREK, 05.04.2011, II. SPORED TVS
6.30 INFOKANAL, 10.00 DOBRO JUTRO, 12.30 NLP S TJAŠO ŽELEZNIK, 15.15 GLASBENI SPOMINI Z BORISOM KOPITARJEM, 16.15 MED VALOVI, 16.35 DOBER DAN, KOROŠKA, 17.10 GLASNIK, 17.35 ZGODBE IZ MEKONGA, DOK. ODD., 18.45 MUZIKAJETO: JIMI HENDRIX, 19.20 TRANZISTOR, 19.55 EKOLA!, 20.00 TRIKOTNIK, 20.30 DUHOVNI UTRIP, 20.55 DEDIŠČINA EVROPE: KAM IN NAZAJ: V NAŠ BOG NE VERJAME VEČ, AVST. - NEMŠ. NAD., 22.45 BRANE RONČEL IZZA ODRA, 0.30 SPAL BOM, KO BOM MRTEV, AM. FILM, 2.20 ZABAVNI INFOKANAL

SREDA, 06.04.2011, I. SPORED TVS
6.15 KULTURA, 6.20 ODMEVI, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 10.10 KLJUKEC S STREHE, RIS., 10.35 RISANKA, 10.45 ZLATKO ZAKLADKO: ČAJ MED GORICAMI, 11.00 NA KRILIH PUSTOLOVŠČINE, DOK. NAN., 11.30 IZVIR(N)I, 11.55 KLANEC DO DOMA, DOK. FILM, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.20 TEDNIK, 14.15 TRIKOTNIK, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI – HIDAK, 15.45 MAKSI IN RUBI, RIS., 15.50 MILAN, RIS., 15.55 KRAVICA KATKA: PAKIJEVA IGRAČKA, RIS., 16.05 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 TURBULENCA, 18.30 BOJAN, RIS., 18.35 MUSTI, RIS., 18.40 VRTNI PALČEC PRIMOŽ, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 20.00 20. STOLETJE JURJA GUSTINČIČA, DOK. ODD., 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 OMIZJE, 0.15 TURBULENCA, 1.05 DNEVNIK, 1.45 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.10 INFOKANAL

SREDA, 06.04.2011, II. SPORED TVS
6.30 INFOKANAL, 10.00 DOBRO JUTRO, 12.30 SPET DOMA, 14.10 AH, TE ORGLICE!, 12. MEDNARODNI FESTIVAL USTNIH HARMONIK, 14.50 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 15.20 TRANZISTOR, 15.55 KNJIGA MENE BRIGA, 16.20 OSMI DAN, 16.45 DUHOVNI UTRIP, 17.05 MOSTOVI – HIDAK, 17.35 ČRNO BELI ČASI, 18.00 VELIKI NARAVNI DOGODKI: VELIKO POTOVANJE LOSOSOV, ANG. SER., 18.50 ARITMIJA, 19.45 ŽREBANJE LOTA, 19.55 NOVO MESTO: KOŠARKA, TEKMA LIGE TELEMACH: KRKA - HELOS, 21.50 POD OGNJENIKOM, AM. FILM, 23.35 SLOVENSKA JAZZ SCENA, 0.20 ZABAVNI INFOKANAL

ČETRTEK, 07.04.2011, I. SPORED TVS
6.15 KULTURA, 6.20 ODMEVI, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 10.10 TELEBAJSKI, OTR. NAN., 10.30 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 11.15 SPREHODI V NARAVO: POMLADNE MAGNOLJE, 11.35 OMIZJE, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.20 STUDIO CITY, 14.25 MOJI, TVOJI, NAJINI, DRUŽ. NAN., 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI – HIDAK, 15.45 PRIHAJA NODI, RIS., 15.55 FIFI IN CVETLIČNIK, RIS., 16.05 ŠEST NASVETOV, KAKO POSTATI NAJBOLJŠI NOGOMETAS NA SVETU, KRATKI FILM, 16.20 ENAJSTA ŠOLA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 V 80 VRTOVIH OKOLI SVETA: JUŽNA AFRIKA, DOK. SER., 18.25 MINUTE ZA JEZIK, 18.30 ŽREBANJE DETELJICE, 18.35 KRAVICA KATKA, RIS., 18.45 RJAVI MEDVEDEK, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 20.00 POGLEDI SLOVENIJE, 21.30 NA LEPŠE, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 UMETNOST IGRE, 23.25 MILE KLOPČIČ: MATI, TV UPRIZORITEV GLEDALIŠKEGA BESEDILA, 0.45 GLOBUS, 1.15 DNEVNIK, 1.50 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.15 INFOKANAL

ČETRTEK, 07.04.2011, II. SPORED TVS
6.30 INFOKANAL, 10.00 DOBRO JUTRO, 12.30 GLASBENI VEČER, 13.55 ZGODBE IZ MEKONGA, DOK. ODD., 15.05 UGRIZNIMO ZNANOST, ODDAJA O ZNANOSTI, 15.25 EVROPSKI MAGAZIN, 15.55 POMAGAJMO SI, 16.25 MOSTOVI – HIDAK, 16.55 TO BO MOJ POKLIC: AVTOKAROSERIST, 17.20 FIRMA.TV, 18.00 MOJ ZDRAVNIK 2011, 19.00 GLASBOROLA, 19.55 EKOLA!, 20.00 ŠPORT, 20.30 NOGOMET, EVROPSKA LIGA, ČETRT FINALE, 23.15 RESTAVRACIJA RAW, IR. NAD., 0.05 NOGOMET EVROPSKA LIGA, 0.35 VERSAILLES, SANJE NEKEGA KRALJA, DOK. FILM, 2.15 ZABAVNI INFOKANAL

VABILO

ZVEZA SLOVENCEV NA MADŽARSKEM in
KD STUDENCI MARIBOR

Vas z veseljem vabita

na otvoritev razstave

LIKOVNE SEKCIJE

OBLIKOVANJA LESA IN GLINE

pri Kulturnem društvu Studenci Maribor,

ki bo 8. aprila 2011, ob 16.45 uri

v Slovenskem domu v Monoštru.

Razstavo bo odprl

mag. DRAGO ŠIFTAR,

generalni konzul RS v Monoštru.

Malo za smeji

Znate seksati?

Večer nekaj cinga pri vrataj za-konskoga para. Žena je doma pa opré vrata. Zvúna stoji moški pa žensko pita: »Gospa, znate vi seksati?«

Ženska s čemerami zaloputne vrata moškomi pred nausom. Gnako se zgodi drugi večer tó. Ženska se možej čemerasto tau-ži, ka se godi. Mauž jo tolaži, ka če pá pride te moški na vrata, de on z njauv išo opirat.

Tretji večer pa cingajo. Ženska opré, pred vrati pá stoji té moški. Pá jo pita: »Gospa, znate vi seksa-ti?« Ženska korajžno, ka vej, ka je njeni mauž skriti za vrati, pravi:

»Ja, znam.«

Moški pa: »Te se pobrigajte, ka de vaš mauž sekso z vami doma, nej pa z mojo ženo.«

Mozgé začnejo delati

Policaj staupi na placi k moško-mi, steri vsefelé odavle. Pita ga: »Ka tau odavleš?«

»Djabbkove goškice,« pravi.

»Počen so?«

»Dvej gezero forintov za goški-co.«

»Zakoj so pa tak drage?«

»Zatau, ka po njij bole začnejo delati mozgé, čednejši grataš.«

»No, te pa daj eno!«

Policaj podjej koščico, dapa brž pride nazaji: »Znauro si me!« pravi človeki. »Za dvejezero forintov bi si leko kūpo deset kil djabok pa bi tak daubo večstau goškic.«

»Na vidiš, ka majo moje goškice velko mauč. Mozgé so ti brž začnili delati,« pravi človek.

»Če je pa tak, mi daj eške edno goškico!« je pravo policaj.

Dejte škem meti

Trejza pride k padari, pa ma pra-vi: »Gospaud doktor, z možaum si trno želejva deco meti, pa se nama do tejga mau eške nikak nej posrečilo.«

»Te se pa dojslečite,« velej padar.

»Ali gospaud doktor!« pravi Trej-za s čemerami, »dja škem dejte meti s svojim možaum, nej pa z vami.«

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukić

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA KLAR d.o.o.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobot; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za

Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada
za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU15
1174 7068 2000 1357 0000 0000,
SWIFT koda: OTPVHUHB